

TEMA 4/Forløbsplan: Hvorfor vælter der statuer i den vestlige verden? Danmarks kolonitid i Vestindien og debatten om kolonifortiden

Introduktion til forløbet:

Forløbets fase 1:

Dette forløb har taget afsæt i aktuelle begivenhederne i foråret og sommeren 2020, hvor statuer, prægtige monumenter og vejnavne er kommet under anklage verden over. Disse fortidslevn, der ofte står centralt placeret i byrummet, hylder nemlig tidligere tiders store hvide mænd, der har slavehandel og undertrykkelse på samvittigheden. I Danmark har debatten bl.a. ramt en mondæn vej i Holte - De Conincks Vej - fordi den er opkaldt efter en stor handelsmand, der investerede sin formue i slaveskibe. Frederik V's buste, der i efteråret 2020 endte sine dage på bunden af Københavns Havn er et andet eksempel, der viser en ophidset debat om statuer i en dansk kontekst.

For at blive klogere på "statuefejden" har vi undersøgt årsager til, hvorfor statuer mm bliver væltet eller udsat for hærværk. Vi har i den forbindelse undersøgt følgende bevægelser og begreber: Black Lives Matter, Wokebevægelsen og Cancel-culture. Vi har også undersøgt forskellige synspunkter/argumenter i debatten om, hvordan vi bør forholde os til kontroversielle statuer, bygninger og vejnavne med tilknytning til Danmarks slavefortid.

Forløbets fase 2:

I denne del af forløbet gik vi tilbage i historien og arbejdede med forskellige aspekter af Dansk Vestindiens historie og Danmarks rolle som kolonimagt. Vi fik et overblik over hovedfaserne i Dansk Vestindiens historie fra ca. 1672 til salget af øerne i 1917. Vi undersøgte bl.a.:

1. Årsager til Danmarks kolonisering af De Vestindiske Øer
2. de slavegjortes forhold på slaveskibene over Atlanten (=trekantshandelen) og deres forhold på De Vestindiske Øer
3. Raceteorier og menneskesyn på afrikanere/slavegjorte i 1600-1800-tallet - både det racistiske europæiske menneskesyn, men også tanker i oplysningstiden, der medførte en begyndende nyt syn på slaver og slaveri.

Forløbets fase 3:

I denne del af forløbet arbejdede vi med erindringshistorie, grundfortællinger om Danmarks kolonifortid samt fortidsbearbejdning af Danmarks kolonifortid. Vi var først interesseret i at få indkredset, hvad der kendetegner den danske erindring om Danmarks kolonifortid. Her lavede I et miniprojektet "Grundfortællinger om Danmarks kolonifortid", hvor I gruppevis arbejdede med og lavede problemstillinger til kilder for bl.a. at undersøge:

1. Hvad er en grundfortælling?
2. Forklaring af grundfortællingen 'den uskyldige kolonialisme'
3. Diskussion af årsager til, at Christian 7 afskaffer slavehandel i 1792 – var det forårsaget af moralske og oplyste idealer om humanisme eller af noget helt andet?

Til slut satte vi fokus på debatten om fortidsbearbejdning og om hvordan efterkommerne af de slavegjorte og efterkommerne af koloniherrerne kommer videre efter traumatiske begivenheder som undertrykkelse og slaveri? Vi undersøgte begreber som angerpolitik, den angrende stat,

overgangsretfærdighed og reparerende ret. Vi læste forskellige debattørers syn på, om Danmark burde give en officiel undskyldning for kolonifortiden til de slavegjortes efterkommere i dag? Til slut skrev I parvis en tale til den danske statsminister, som hun skulle holde under et officielt besøg på Jomfruøerne i anledningen af Transfer Day. Her skulle I give jeres bud på, hvordan den danske statsminister ville forholde sig til følgende spørgsmål:

1. Hvem skal angre og for hvad?
2. Hvordan placeres ansvaret for fortiden?
3. Hvordan oprettes på ny en balance mellem ofre og gerningsmænd?
4. Hvad skal man gøre for at håndtere en problematisk fortid (overgangsretfærdighed)? Er svaret straf, forsoning, sandhed om fortiden, økonomisk kompensation, anerkendelse af ofrene eller en officiel undskyldning?

I læste også statsminister Lars Løkke Rasmussens tale på Jomfruøerne i anledning af 100-året for Transfer Day (2017) og undersøgte statsministerens fortidsbearbejdning. Til slut læste I essayet "Mit stavnsbånd" af Kristian Ditlev Jensen, hvor i han giver sine argumenter for, hvorfor han ikke som hvid mand, vil sige undskyld for Danmarks kolonifortid.

Lektion	Tema	Indhold og metoder	Materialer og nøglebegreber
31.10.24 2 lek	Hvorfor vælter der statuer i den vestlige verden i 2010'erne og 2020'erne?	Hvorfor blev statuen af Edward Colston smidt i havnen? Vi undersøgte bl.a., hvilke typer af statuer som er blevet væltet/udsat for hærværk i perioden ca. 2015-2022 og hvorfor.	Video med Edward Colston https://www.youtube.com/watch?v=04NXGb1pA6g The Guardian: Who was Edward Colston and why was his Bristol statue toppled? https://www.theguardian.com/uk-news/2020/jun/08/who-was-edward-colston-and-why-was-his-bristol-statue-toppled-slave-trader-black-lives-matter-protests Gøtttsche, Nikola: "Hvorfor vælter der statuer over den vestlige verden" (udrag af artikel fra Zetland, 12. juni 2020, se lectio).
5.11.24 1 lek	Hvorfor vælter der statuer i den vestlige verden? (fortsat)	Samme indhold & materialer som d. 1.11.24	Dagens nøglebegreber, som I selv lavede definitioner på: Georges Floyd, Black Lives Matter, at være "Woke" (Woke-bevægelsen)
7.11.24 2 lektioner	Den danske buste-sag på Det Kgl. Danske Kunstakademi i efteråret 2020	Sagen om busten af Frederik d. 6, der blev kidnappet og smidt i havnen efteråret 2020 samt årsager til happeningen. Et synspunkt i debatten om, hvordan vi bør forholde os til kontroversielle statuer, bygninger og vejnavne	Pilgaard Johnsen, Poul: "Hovedløst" (udrag af Weekendavisens artikel d. 6.11.2020) Video: Det Kgl. Danske Kunstakademis grundlægger smidt i havnen https://www.idoart.dk/blog/det-kgi-danske-kunst-akademis-grundlaegger-smidt-i-havnen?fbclid=IwAR0mZiRwKINpI8qYTZz-OZh7V6Ovxuwa2A9x_A1RjwWIRKfxewpPGs5Ppk

		med tilknytning til Danmarks slavefortid. Vi undersøgte kunstunderviser Katrine Dirckinck Holmfelds synspunkter.	Tekst til video: Det Kgl. Danske Kunstakademis grundlægger smidt i havnen (se timeplanen d. 7.11.24). DR-artikel: Kunstunderviser smed buste af konge i vandet: På tide at Danmark forholder sig kritisk til vores slavehandel: https://www.dr.dk/nyheder/indland/kunstunderviser-smed-buste-af-konge-i-vandet-paa-tide-danmark-forholder-sig-kritisk Definition af begrebet 'Woke'
12.11.24 2 lektioner	Gruppeopgave Overblik over Dansk-Vestindien ca. 1671-1800.	Vigtige årstal for Danmarks kolonifortid i Dansk Vestindien Årsager til Danmarks kolonisering af De Vestindiske Øer i 1671 Produktionsforhold på de dansk vestindiske øer (hvem ejede jorden og hvem dyrkede jorden?) Hvad er merkantilisme og hvorfor fremmer denne økonomiske tankegang europæiske landes ønske om kolonier? Trekantshandel og transatlantiske handelsruter. Hvad er formålet med den europæiske imperialisme i 1800-tallet? Få viden om slavernes forhold/vilkår på slaveskibene over Atlanterhavet Få viden slavernes forhold/vilkår på De Vestindiske Øer Metode: Funktionel kildeanalyse	Gruppeopgaven: Overblik over Dansk Vestindiens historie ca. 1671-1803. Ressourcerum: Iversen og Pedersen 'Danmarks historie – mellem erindring og glemsel', s. 63, 65-70. Columbus, 2.udgave 2020. DR-udsendelse: Slavenationen Danmark (1. episode og 2. episode) Link til 1. episode: https://www.dr.dk/drtv/se/slavenation-danmark_196964 Link til 2. episode: https://www.dr.dk/drtv/se/slavenation-danmark_198469 Kildetekst: Slaveskibet Christiansborgs skibsprotokol, 1. juni-18.juni 1775 Video: Miniforedrag 'kolonihistorie': https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/miniforedrag-kolonihistorie/

		Historiefaglige nøglebegreber: Merkantilisme Imperialisme	
26.11.24 2 lek.	Gruppeopgave (fortsat) Overblik over Dansk-Vestindien ca. 1671-1800.		Samme materialer som d. 12.11.24
3.12.24	Gruppeopgave (fortsat) Overblik over Dansk-Vestindien ca. 1671-1800.	Færdiggørelse og gruppefremlæggelser af "Overblik over Dansk-Vestindien ca. 1671-1800 Metode: Formulere problemstillinger til kildeteksten: Slaveskibet Christiansborgs skibsprotokol, 1. juni-18.juni 1775 Se 2.c problemstillinger til kilden i lectio d. 3.12.24	Samme materialer som d. 12.11.24
5.12.24 2 lek	Det europæiske syn på afrikanere/slaver i 1700- og 1800-tallet (menneskesyn i perioden)	Raceteorier i 1700- og 1800-tallet og syn på slavegjorte, bla: 1) Carl von Linnés racekategorier 2) Frenologi 3) religiøse argumenter, der legitimerer racisme og slaveri. Tanker i oplysningstiden, der medførte et nyt syn på slaveri. Montesquieu, Adam Smith og Iserts argumentation imod slaveri	Iversen og Pedersen 'Danmarks historie – mellem erindring og glemsel', s. 68-70. Columbus, 2.udgave 2020. Halberg & Rex Coley: Dansk Vestindien – fra dansk koloni til amerikans territorium", s. 39-43. Frydenlund 2017 Kilde: The five races of Mankind according to a German poster (1911)

10.12.24 2 lek	Det europæiske syn på afrikanere/slaver i 1700- og 1800-tallet	Begrebsforklaring af 'racisme' og 'darwinisme' Hvilke særlige egenskaber blev tillagt afrikanere ifølge de europæiske raceteorier? Hvad kendetegner oplysningstiden og hvad er oplysningstidens typiske argumenter imod slaveri. Kildeanalysen af 'Opslag om Afrika' med fokus på følgende problemstillinger: 1) Hvordan fremstilles afrikaneren i kilden (hvilket menneskesyn)? 2) Er 'Opslag om Afrika' i Salmonsens leksikon racistisk? (bruges der tanker fra raceteorier) Metode: Vi arbejdede med en kildetekst med afsæt i kildens funktionalitet (=det funktionelle kildebegreb), hvor du opstillede 1-3 historiefaglige spørgsmål til kilden med fokus på, hvad den var god til at give viden om. Herefter brugte du kildekritikken og lavede en indholdsanalyse af kilden. Historiefaglige nøglebegreber: Racisme Carl von Linnés racekategorier Frenologi Darwinisme	Kildetekst 'Opslag om Afrika' i Salmonsens leksikon 1893. Infotekst 'begrebsforklaring af racisme' (lectio d. 4.12.24) Infotekst 'begrebsforklaring af eurocentrisme' (lectio d. 4.12.24) Infotekst: Darwin og den socialdarwinistiske teori (se dokumentet 'gruppeopgave: Kildeanalyse af Leksikonopslaget Afrika, lectio d. 4.12.24)
7.1.25 2 lek.	Det europæiske syn på afrikanere/slaver i 1700- og 1800-tallet Overblik over Dansk-Vestindiens	Fællesopsamling på kildeanalysen af 'Opslag om Afrika' Dansk-Vestindiens historie ca. 1792-1917:	Samme materialer som d. 10.12.24 + Iversen & Pedersen: Danmarkshistorien – mellem erindring og glemsel', s. 70-75. Columbus, 2. udgave 2020

	historie ca. 1792-1917.	1. Forordning om Neger-Handel 1792 2. Grundloven og ophævelsen af slaveriet 1848 3. Fireburn-opstanden 1878 4. Salget af øerne 1917	
14.1.25 2 lek	Christian 7.'s forordning om Negerhandel + Miniprojekt om grundfortællinger om Danmarks kolonifortid	Hvad kendetegner den danske erindring om Danmarks kolonifortid. Hvad er en grundfortælling? Forklaring af grundfortællingen 'den uskyldige kolonialisme' Diskussion af årsager til, at Christian 7 afskaffer slavehandel i 1792 – er det forårsaget af moralske og oplyste idealer om humanisme? Metoder: 1) Synspunktundersøgelse af faghistoriske fremstillinger (= Sophie Petersens kilde) 2) Vi arbejdede med en kildetekst med afsæt i kildens funktionalitet (=det funktionelle kildebegreb), hvor du opstillede 1-3 historiefaglige spørgsmål til kilderne med fokus på, hvad de var god til at give viden om. Herefter brugte du kildekritikken og lavede en indholdsanalyse af kilden. Historiefaglige nøglebegreber: 1) Grundfortællinger 2) Den uskyldige kolonialisme	Iversen & Pedersen: Danmarkshistorien – mellem erindring og glemsel', s. 70-75, 75-80. Columbus, 2. udgave 2020 Kilde (synspunktsmateriale): Sophie Petersen: "Danmarks gamle tropekolonier" (uddrag) 1946. https://historielab.dk/til-undervisningen/kildebank/vestindienkildebank-2/7-mod-friheden/6605-2/?kilde= Kildetekst: Christian 7.'s Forordning om Neger-Handelen (1792): https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/forordning-om-negerhandelen-1792/ (brug versionen af kilden, der ligger i lectio d. 14.1.25) Kilde: Tabel; Samlet opgørelse over antallet af slavegjorte på St. Croix, 1792-1840 (Halberg & Rex Coley: Dansk Vestindien – fra dansk koloni til amerikansk territorium", s. 82 Frydenlund 2017)

17.1.25 2 lek	Miniprojekt (fortsat)	Se indhold d. 14.1.25	Se også materialer d. 14.1.25
28.1.25 2 lek.	Miniprojekt (fortsat)	Se indhold d. 14.1.25	Se også materialer d. 14.1.25
30.1.25 1 lek.	Miniprojekt afsluttes	Se indhold d. 14.1.25	Se også materialer d. 14.1.25
31.1.25 2 lek.	Fortidsbearbejdning af Danmarks kolonifortid	Undersøgelse af forskellige opfattelser af hvordan efterkommere af de tidligere slavegjorte og de tidligere koloniherrer skal bearbejde en fælles traumatisk fortid (=fortidsbearbejdning) Hvordan kommer samfund videre efter traumatiske begivenheder som undertrykkelse og slaveri? Undskyld-debatten og bør Danmark give en officiel undskyldning for kolonifortiden til de slavegjortes efterkommere i dag? Historiefagligt produkt: Skriv en tale til Dronning Margrethe i anledning af Transfer Day. Historiefaglige nøglebegreber: 1) Fortidsbearbejdning 2) Angerpolitik 3) Den angrende stat 4) Overgangsretfærdighed 5) Reparerende ret 6) Undskylddebatten	Iversen & Pedersen: Danmarkshistorien – mellem erindring og glemsel', s. 81-90. Columbus, 2. udgave 2020
4.2.25 2 lek	Fortidsbearbejdning af Danmarks kolonifortid + "Skriv en tale til den danske statsminister" (fortsat)	Samme materialer og fokuspunkter som d. 31.1.25 Historiefagligt produkt: Skriv en tale til den danske statsminister (fortidsbearbejdning).	Opgave: Skriv en tale til den danske statsminister (fortidsbearbejdning).

6.2.25 2 lektioner	"Skriv en tale til den danske statsminister" (fortsat).	Samme materialer og fokuspunkter som d. 24.1.25+28.1.25 Gruppefremlæggelser af "Den danske statsminister" Hvad mener statsministeren om følgende spørgsmål: 1) Hvem skal angre og for hvad? 2) Hvordan placeres ansvaret for fortiden? 3) Hvordan oprettes på ny en balance mellem ofre og gerningsmænd? 4) Hvad skal man gøre for at håndtere en problematisk fortid (overgangsretfærdighed)? Er svaret straf, forsoning, sandhed om fortiden, økonomisk kompensation, anerkendelse af ofre eller en officiel undskyldning? Undersøgelse af statsminister Lars Løkke Rasmussens fortidsbearbejdning i sin tale på Jomfruøerne ved Transfer Day på St. Croix d. 31. marts 2017. (2017)	Kilde: Statsminister Lars Løkke Rasmussens tale ved Transfer Day på St. Croix, 31. marts 2017 https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/statsminister-lars-loekke-rasmussens-tale-ved-transfer-day-paa-st-croix-31-marts-2017
18.2.25 1 lek	Fællesopsamling og feedback på "Miniprojekt om grundfortællinger om DK's kolonifortid i Dansk Vestindien".		
18.2.25 1 lektion	Afrunding af forløbet og opsamling på 4 stemmer i 'Undskylddebatten'.	Hvilken dansk befolkningsgruppe nedstammer Kristian Ditlev Jensen fra og hvorfor vil han ikke udskammes som "hvid mand", der skal sige undskyld til folk, der	Kristian Ditlev Jensen Kristian Ditlev Jensen: "Essay – Mit stavnsbånd" (Weekendavisen, d. 12. marts 2021) <u>Stemme 1 i rollespillet:</u> Kristian Ditlev Jensen Kristian Ditlev Jensen: "Essay – Mit stavnsbånd" (Weekendavisen, d. 12. marts 2021)

		nedstammer fra slavegjorte på De Vestindiske Øer? Rollespil: I er 4 venner, der mødes til et middagsselskab og diskuterer: 1) Black Lives Matter 2) den danske kolonifortid på De Vestindiske Øer 3) spørgsmålet om, hvorvidt danskerne har et kollektivt ansvar for fortidens syndere og dermed skal give en officiel undskyldning til befolkningen på Jomfruøerne.	<u>Stemme 2 i rollespillet:</u> Historieprofessor G. Lind Iversen & Pedersen: Danmarkshistorien – mellem erindring og glemsel', s. 87. Columbus, 2. udgave 2020 <u>Stemme 3 i rollespillet:</u> Katrine Dirckinck-Holmfeld https://www.dr.dk/nyheder/indland/kunstunderviser-smed-buste-af-konge-i-vandet-paa-tide-danmark-forholder-sig-kritisk Undertekster til video: Det Kgl. Danske Kunstakademis grundlægger smidt i havnen https://www.idoart.dk/blog/det-kgi-danske-kunstakademis-grundlaegger-smidt-i-havnen?fbclid=IwAR0mZiRwkKINpl8qYTZz-OZh7V6Ovxuwa2A9x_A1RjwWIRKfxewpPGs5Pxx <u>Stemme 4 i rollespillet:</u> Historiker Jes Fabricius Møller Iversen & Pedersen: Danmarkshistorien – mellem erindring og glemsel', s. 87. Columbus, 2. udgave 2020
21.2.25 2 lektioner	Afrunding af forløbet og opsamling på 4 stemmer i 'Undskylddebatten'	Samme indhold og materialer som d. 18.2.25	